

Kulturarvets ekonomiska påverkan

En kartläggning av samhällsekonomiska effekter genom indikatorer

Riksantikvarieämbetet
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 80 00
www.raa.se
registrator@raa.se

Riksantikvarieämbetet 2020.

Kulturarets ekonomiska påverkan. En kartläggning av samhällsekonomiska effekter genom indikatorer.

Omslag: Vitlycke museum och Tanums världsarv. Foto: Rikard Sohlenius.

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.

Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed sv>

ISBN 978-91-7209-865-7 (PDF)

ISBN 978-91-7209-866-4 (PoD)

Co-financed by the European Regional Development Fund
Inspire Policy Making with Territorial Evidence

Innehåll

- 5 Kulturavets ekonomi i siffror
- 6 Hur påverkar kulturavet ekonomin?
- 7 En utmaning att mäta kulturavets ekonomiska betydelse
- 11 Kulturavets ekonomiska bidrag är stort
- 14 Kulturavet är en resurs för tillväxt
- 16 Referenser
- 17 Bilaga 1

Riksdagstret i Stockholms innerstad. Här möts boende, besökare och näringsliv.
Foto: Bengt A Lundberg/RAÄ.

Kulturarvets ekonomi i siffror

På vilket sätt bidrar kulturarv med ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling och hur kan det mätas monetärt? För att kunna besvara dessa frågor medverkade Riksantikvarieämbetet tillsammans med andra kulturarvsmyndigheter i en europeisk studie finansierad av EU:s forskningsprogram ESPON¹.

Genom studien kunde en gemensam metod utvecklas för att beräkna kulturarvets ekonomiska effekter inom olika näringsverksamheter. Det gäller exempelvis besöksnäringen, reparationer och underhåll av den äldre bebyggelsen, arkiv, museum och bibliotek men även värdet av de ideella krafter som utförs av till exempel hembygdsföreningar och arbetslivsmuseer.

Figur 1: Illustration med nyckeltal för kulturarvets påverkan i Sverige under 2018.

Resultatet visar att kulturarvsrelaterade aktiviteter genererar betydande summor, i snitt cirka en procent av de undersökta ländernas samlade BNP. Det är framförallt inom besöksnäringen och genom reparationer och underhåll av den äldre bebyggelsen som de största värdena skapas. För Sveriges del handlar det om en uppskattad årlig omsättning på cirka 80 miljarder kronor och drygt 80 000 arbetstillfällen.

Den här rapporten beskriver kortfattat den metod för beräkning av kulturarvets ekonomiska påverkan som utvecklats genom ESPON-studien. Likaså finns förslag på fortsatt utveckling. En mer utförlig redovisning och resultat för samtliga medverkande länder finns i studiens slutrapport från 2019 som går att ladda ner som PDF från projektets webbplats².

1. ESPON 2019. *Cultural Heritage as a Strategic Territorial Development Resource: Mapping Impacts Through a Set of Common European Socio-economic Indicators. Targeted Analysis.*

Utförare: Valdani Vicari & Associati och KEA European Affairs.

2. <https://www.espon.eu/cultural-heritage>

Hur påverkar kulturarvet ekonomin?

Kulturarv är materiella och immateriella spår av mänsklig aktivitet genom tiderna. Spåren kan vara historiska uttryck, objekt eller företeelser. Kulturmiljö är hela den av människor påverkade miljön, till exempel en enskild anläggning, en bygd eller en region.

Vårt gemensamma kulturarv lockar besökare, boende och näringsliv. Det genererar även ekonomiska värden och arbetstillfällen runt om i landet, till exempel inom besöksnäringen. Museer, historiska byggnader, fornlämningar och världsarv besöks om och om igen, och en av fyra utländska besökare kommer till Sverige för att aktivt uppsöka historiska platser och besöka museer.³ Betydligt fler konsumerar kulturarv omedvetet när de rör sig i landskapet eller i äldre stadskärnor, världsarvet Södra Ölands odlingslandskap eller Gamla stan i Stockholm är två tydliga exempel.

Kulturarv skapar sysselsättning i flera sektorer

Kulturarvet bidrar även indirekt till att skapa ekonomiska värden och arbetstillfällen genom att besökarna äter i den närliggande restaurangen, handlar souvenirer eller tar in på ett hotell. Ett annat exempel på ekonomiskt värdeskapande är hantverkaren som restaurerar den gamla byggnaden som sedan säljs, inte sällan till ett högre pris eftersom mycket av vårt kulturarv uppfattas som attraktivt.⁴

I Sverige arbetar uppskattningsvis cirka 12 000 personer med vård och underhåll av gamla byggnader. Byggnadsvården förvaltar den gamla tidens resurshushållning och är ett exempel på cirkulär ekonomi. Fönster som börjar flagna eller ruttna byts inte ut, utan repareras med material som ofta är skonsamma mot miljön. Foto: Per Egevad.

3. Tillväxtverket. 2015. *Resultat från den nationella gränsundersökningen IBIS 2014, inkommande besökare i Sverige. Rapport 0188 Rev A.*

4. Gustafsson, Christer. 2013. *Kreativa kraftfält I Halland. Slutrapport 2013*, Kulturmiljö Halland.

En utmaning att mäta kulturarvets ekonomiska betydelse

Det är en utmaning att identifiera och beräkna kulturarvets samhälls-ekonomiska betydelse med tanke på att värden skapas i olika situationer och sammanhang. Dessutom är kulturarv ett brett begrepp som omfattar såväl materiella som immateriella spår av mänsklig aktivitet genom tiderna.

För att kunna göra ekonomiska beräkningar avgränsades begreppet i ESPON-studien genom att bara inkludera materiellt kulturarv som redovisas i tillgänglig statistik, till exempel utpekade kulturhistoriskt värdefulla platser och objekt som fornlämningar, kyrkor och världsarv eller kulturarvsinstitutioner som arkiv, bibliotek och museer. Dessutom ingår all bostadsbebyggelse uppförd före år 1919. Årtalet bygger på den uppdelning som gjorts av statistiken på EU-nivå och är den äldsta kategorin av byggnader som finns redovisad. I tabell 1, finns en sammanställning av den statistik som granskats.

Tabell 1: Redovisning av kulturarvskategorier i Sverige som omfattats av ESPON-studien.

Kategori	Antal
Nationellt utpekade eller skyddade kulturmiljöer ⁵	746 058
UNESCO:s världsarv	15
Bostadsbebyggelse uppförd före 1919	365 836 (7,6 % av totalt bestånd)*
Arkiv	26
Bibliotek	2 223
Museer och botaniska trädgårdar ⁶	1 576

* Siffror från 2011. Källor: Myndigheten för kulturanalys, Kungliga biblioteket, Riksantikvarieämbetet, Kulturrådet och Eurostat.

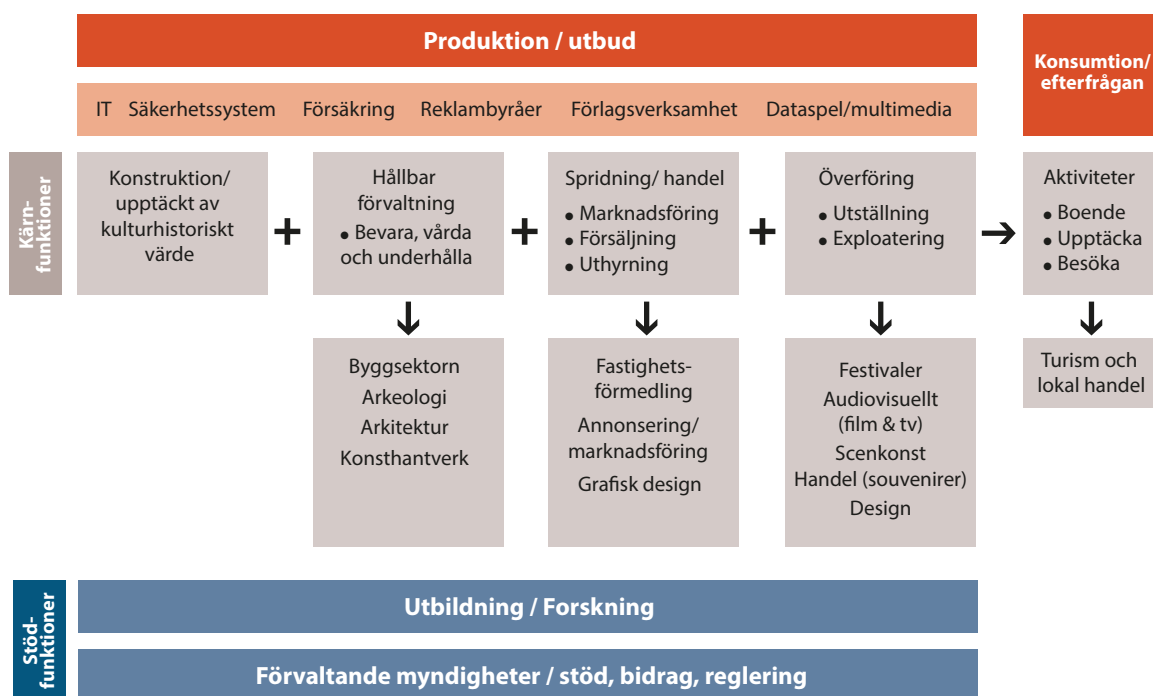
Var skapas de ekonomiska värdena?

För att synliggöra finansiella flöden och hur de kopplar till kulturarv konstruerades i ESPON-studien en värdekedja där till exempel upptäckt, förvaltning, försäljning, utställning och förmedling identifierades som kulturarvsrelaterad produktion och utbud. Det kan exempelvis röra sig om utställningar, guidade turer, restaureringsinsatser eller försäljning av äldre fastigheter. Konsumtion och efterfrågan sker i sin tur när kulturarvet besöks, utforskas eller utgör en livsmiljö.

5. Här ingår fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar, byggnadsminnen, byggnader skyddade genom plan- och bygglagen, kyrkor och kapell, kulturrestat och riksintressen.

6. Uppgiften bygger på antalet museer som ombetts lämna in uppgifter till Myndigheten för kulturanalys år 2018.

Kulturarvets värdekedja

Figur 2: Illustration över kulturarvets ekonomiska värdekedja. Källa: ESPON-studien.

En annan typ av mer indirekt produktion som också ingår i kulturarvets värdekedja är de tjänster som erbjuds till kulturarvsinstitutioner eller fastighetsägare. Det kan röra sig om försäkring av äldre byggnader eller museer som anlitar datakonsulter för att konstruera websidor. Hit räknas även de spelutvecklare som skapar spel med historiska teman.

Utbildning, forskning och offentligt kulturarvsarbete finns med i värdekedjan som stödfunktioner, se figur 2. Tyvärr saknas statistik för många av de aktiviteter och ekonomiska transaktioner som sker i värdekedjan. Det styr i sin tur vad som är möjligt att beräkna och är ett område som skulle behöva utvecklas.

Att beräkna omsättning och sysselsättning

För att belysa kulturarvets bidrag till samhällsekonomin utarbetades inom ESPON-studien en gemensam analysmetod baserad på företagsekonomisk statistik från olika näringsverksamheter i värdekedjan. Förenklat innebär den att aggregerad ekonomisk statistik på EU-nivå plockas isär och att andelen som genereras av kulturarv isoleras. Metoden är tillämpbar på alla länder i EU och gör det möjligt att uppskatta antal arbetstillfällen, omsättning och förädlingsvärde⁷. Statistik för olika näringsverksamheter redovisas av Statistiska centralbyrån och Eurostat på detaljerad nivå genom så kallade SNI-koder. Det finns till exempel separata koder med koppling till reparation och underhåll av

7. Värdet av ett företags produktion minus värdet av insatsvarorna som har använts, det vill säga vinsten.

bebyggelsen som nyttjas för företag som utför puts, fasad och stuckatörsarbeten eller koder för fastighetsförmedling och datakonsulter. Samtliga näringsverksamheter som undersökts redovisas i bilaga 1.

Hur isoleras kulturarvets påverkan?

För att beräkna kulturarvets ekonomiska betydelse inom olika näringsverksamheter behöver de transaktioner som genereras av kulturarvet isoleras. Exempelvis behöver intäkter inom besöksnäringen med koppling till historiska platser särskiljas från intäkter som skapas vid sportevenemang eller av affärsresande. Detta är lättare att göra när all ekonomisk påverkan kan härledas till kulturarv, som till exempel för den verksamhet som bedrivs vid museer eller arkiv.

Nästa steg har därför varit att hitta en ”nyckel” eller koefficient som motsvarar kulturarvets bidrag till den relevanta näringsverksamheten. Andelen bostadsbebyggelse uppförd före 1919⁸ är 7,6 procent av all bostadsbebyggelse i Sverige. Den siffran används som koefficient för beräkningar när det gäller reparationer och underhåll av byggnader, det vill säga 7,6 procent av den totala avkastningen inom denna näringsverksamhet beräknas vara kulturarvets ekonomiska bidrag. Metoden går även att använda på aggregerad ekonomisk data som då kan brytas ner för att motsvara kulturarvets bidrag, exempelvis när det gäller statistik som redovisas för besöksnäringen.

Svårigheter att hitta koefficienter för kulturarvets bidrag

Möjligheterna att isolera kulturarvets ekonomiska betydelse för olika näringsverksamheter varierar dock. Exempelvis kan dess betydelse för turismen beräknas på flera sätt. Inom den arbetsgrupp som utsetts av *European Heritage Heads Forum* utvecklades en metod som utgår från utländska turisternas reseanledning⁹. Genom att fråga vad de önskar göra under sin semester kan andelen svar med koppling till kulturarv, exempelvis besöka slott, monument, museer och sightseeing, beräknas.¹⁰ Under 2015 svarade 25 procent av de tillfrågade turisterna i Sverige att en eller flera av deras reseanledningar hade en koppling till kulturarvsrelaterade aktiviteter.

Inom ESPON-studien har metoden inte varit möjlig att använda, eftersom denna typ av undersökningar inte är vanlig i Europa. Istället har andelen turister som kommer för fritidsrelaterade aktiviteter, *leisure*¹¹, använts för att isolera kulturarvets ekonomiska påverkan. För Sveriges del var det 31 procent av samtliga turister under 2018.

8. Denna data finns tillgänglig för hela EU och är den kategori som innehåller den äldsta bebyggelsen.

9. Tillväxtverket har återkommande frågat utländska turister om vilka aktiviteter de ägnat sig åt under sin resa till Sverige, Tillväxtverket. 2015. *Resultat från den nationella gränsundersökningen IBIS 2014, inkommande besökare i Sverige. Rapport 0188 Rev A.*

10. Nypan, Terje. 2015. *A proposal for a design to develop European statistics on the socioeconomic contributions of the physical cultural heritage.* K. Van Balen & A. Vandesande (red.), *Heritage counts.* Garant Publishers.

11. Till skillnad från affärsrelaterade aktiviteter – ”business”.

Lokalt engagemang stärker kulturarv och näringsliv

Ideella krafter som hembygdsföreningar och arbetslivsmuseer lägger många timmar på kulturarvsrelaterade aktiviteter. Ett arbete som innebär att kulturarv kan bevaras, användas och utvecklas men som även är viktig för människors delaktighet och för besöksnäringen. Tyvärr är det svårt att hitta data om dess omfattning på EU-nivå. I Sverige samlas viss data in av Myndigheten för kulturanalys¹² och Hembygdsförbundet.

En fullständig redovisning av samtliga näringsverksamhetskoder (SNI-koder) och de koefficienter som använts i de olika beräkningarna redovisas i bilaga 1. En mer detaljerad redovisning av samtliga beräkningar finns i ESPON-studiens slutrapport¹³.

Kulturarvet lockar turister. Läckö slott på Kållandsö i Vänern har över 300 000 besökare årligen. Foto: Leif Gren/RAÄ.

12. För landets museer motsvarade detta arbete cirka 280 årsarbetskrafter, källa *Museer 2018, Kulturfakta 2019:1*. Myndigheten för Kulturanalys. Motsvarande siffra för landets hembygdsföreningar var drygt 1 800 ideellt arbetade årsarbetskrafter. Källa: Sveriges Hembygdsförbund: <https://www.hembygd.se/shf>. Beräkningen utgår från antal årsarbetskrafter multiplicerade med minimilönen. Enligt SCB ligger den lägsta medellönen i Sverige på cirka 20 000 kr per månad.

13. ESPON 2019. *Material Cultural Heritage as a Strategical Territorial Development Resource: Mapping Impacts Through a Set of Common European Socio-economic Indicators. Targeted Analysis*. Final report and Scientific Annex.

Kulturarvets ekonomiska bidrag är stort

Resultatet från ESPON-studien indikerar att kulturarvets samlade ekonomiska bidrag till samhället är stort. För Sveriges del handlar det om uppskattningsvis cirka 0,9 procent av landets BNP. Som jämförelse kan sägas att kulturarvets förädlingsvärde motsvarar samma nivå som hela den svenska stålindustrin.

Kulturarvets ekonomiska påverkan inom de undersökta näringsverksamheterna varierar. För vissa verksamheter som arkiv och museer kan allt ekonomiskt värde som skapas härledas till kulturarv. För andra sektorer är påverkan mindre. Det gäller exempelvis verksamheter inom försäkring eller IT där endast tre respektive en halv procent kunde härledas till kulturarvets ekonomiska påverkan.

I figur 3, som hämtats från ESPON-studien, redovisas kulturarvets procentuella påverkan inom respektive näringsverksamhet. Siffrorna är ett genomsnitt för de länder som ingått i studien och bygger på data från 2016.

Figur 3: Redovisning av kulturarvets ekonomiska påverkan på de undersökta näringsverksamheterna år 2016. Siffrorna visar ett genomsnittligt värde för samtliga studerade länder (Sverige, Belgien, Österrike, Italien, Norge, Slovenien, Slovakien, Portugal, Rumänien och Holland). Källa: ESPON-studien.

Kulturarvet omsätter mest inom besöksnäring och vid reparationer och underhåll

Det är inom besöksnäringen som kulturarvet genererar störst ekonomiskt värde. Kulturarvsrelaterade aktiviteter omsatte uppskattningsvis cirka 50 miljarder kronor och sysselsatte drygt 55 000 personer i Sverige under 2018. Resultat visar att 31 procent av de utländska besökarna kom för fritidsrelaterade aktiviteter kopplat till kulturarvet. Utländska besökarens konsumtion i Sverige är dessutom en viktig del av vår export.¹⁴

Även inom bygg- och anläggningssektorn, när äldre byggnader repareras och underhålls, skapas intäkter och många jobb. Här ingår näringsverksamheter med koppling till reparation och underhåll; exempelvis firmor för puts, fasad och stukatörsarbeten. Ungefär 12 000 personer var sysselsatta med denna typ av verksamhet under 2018. Andra verksamheter med koppling till kulturarv som också genererar ett ekonomiskt värde, om än inte lika stort, var arkiv, museer, datakonsulter, fastighetsförmedling, bibliotek och arkitektur¹⁵. I tabell 2 redovisas siffror för kulturarvets uppskattade ekonomiska påverkan i Sverige under 2017 och 2018 för samtliga undersökta näringsverksamheter.

Tabell 2: Redovisning av kulturarvets uppskattade ekonomiska påverkan i miljoner kronor i Sverige 2017 och 2018 för de näringsverksamheter som studerats.

Sektor	Antal anställda		Omsättning		Förädlingsvärde	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Arkeologi	1 190	1 220	N/A	N/A	N/A	N/A
Arkitektur	675	742	891	889	582	580
Arkiv, bibliotek, museum	14 200	14 100	2 400	2 550	1 600	1 580
Turism	56 300	55 200	52 400	55 600	22 600	22 400
Bygg och anläggning (reparationer och underhåll)	11 800	12 100	19 300	20 800	13 800	14 700
Fastighetsförmedling	742	760	1 180	1 070	580	524
IT	785	823	2 260	2 460	1 300	1 560
Försäkring	189	185	578	594	74	56
Summa	85 881	85 130	79 009	77 883	40 536	38 260

Källa: Resultaten baseras på data från SCB.

14. Tillväxtverket 2019. *Fakta om svensk turism 2018*.

15. Arkitektens verksamhet har koppling till kulturarv när deras uppdrag omfattar förändringar och tillägg på det äldre fastighetsbeståndet.

Offentliga medel till kulturarv skapar arbetstillfällen

Den offentliga sektorn spelar en viktig roll i värdekedjan. Kulturarvsarbetet utförs på nationell, regional och lokal nivå, exempelvis länsstyrelser, museer och bibliotek. Här ingår även konsultverksamhet med koppling till kulturarv som finansieras av offentliga aktörer. Offentliga medel finansierar även skötsel och underhåll av historiska platser och kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Studien visar att mindre än en procent av de totala utgifterna till offentlig verksamhet i de undersökta länderna används för att finansiera den offentliga kulturarvssektorns verksamhet. Det är i nästa led som kulturarvet får en ekonomisk betydelse, exempelvis inom besöksnäringen. Verksamheten vid olika kulturarvsinstitutioner som till exempel museer och hembygdsgårdar borde därmed ses som en integrerad del av samhällets infrastruktur, på samma sätt som skola, offentlig service och kollektivtrafik.

Ideellt kulturarvsarbete värderas högt

Till sist bör värdet av de olika ideella krafter som verkar för att bevara och underhålla kulturarvet lyftas. Studien visar att ideellt kulturarvsarbete genomförs motsvarande ett uppskattat värde på cirka 500 miljoner kronor enbart i Sverige. Sett till samtliga deltagande länder innebär ideellt lagda timmar ett monetärt uppskattat värde på drygt 170 miljoner euro årligen. Det här är ideella krafter som i sin tur stöttar de näringsverksamheter som är beroende av att kulturarvet vårdas och underhålls. En äldre industrimiljö kan till exempel locka många besökare och vara viktig för en regions besöksnäring genom att ett arbetslivsmuseum vårdar och tillgängliggör den.

Sveriges drygt 2 000 hembygdsföreningar arrangerar årligen över 30 000 evenemang som är öppna för allmänheten. Det är ett arbete som till största delen utförs av ideella krafter. Foto: Rikard Sohlenius/RAÄ.

Kulturarvet är en resurs för tillväxt

Resultatet från ESPON-studien visar att det är möjligt att beräkna kulturarvets ekonomiska påverkan. Genom studien har det också varit möjligt att identifiera brister i befintligt dataunderlag, behov av fortsatt metodutveckling och önskemål om framtida datainsamling. Till exempel borde de undersökningar som görs på utländska turisters resande även appliceras på inhemska turister som reser inom landet. De som tillfrågas borde även få möjlighet att rangordna de olika svarsalternativen, vilket skulle öka tillförlitligheten i fortsatta beräkningar.

Södra Ölands odlingslandskap är ett biologiskt kulturarv där samspelet mellan människa, djur och natur skapat unika biologiska värden. Foto: Emma Rydnér

Värdet av ett bevarat, använt och utvecklat kulturarv

ESPON-studien utgör ett första steg i att utveckla en metod som kan visa kulturarvets samlade ekonomiska bidrag. En av metodens fördelar är att den belyser det ekonomiska värdet av ett bevarat, använt och utvecklat kulturarv samtidigt som den fångar värdet av olika kulturarvsaktiviteter som antingen utförs av kulturarvssektorn eller av ideella krafter. Här finns också möjlighet att värdera kulturarvets betydelse för annan näringsverksamhet, exempelvis det biologiska kulturarvets bidrag till miljömässig hållbarhet inom lantbruket.

En annan möjlighet är att använda analysmetoden för att studera den regionala nivån och då även addera fler parametrar, exempelvis befolkningstillväxt, nybyggnation och kollektivtrafik. På detta sätt skulle resultaten från ESPON-studien vara möjliga att använda som stöd i regional och kommunal planering, exempelvis för att utveckla besöksnäringen eller för att skapa och förvalta attraktiva livsmiljöer.

ESPON-studien lyfter särskilt följande utvecklingsbehov;

- Uppmuntra kulturarvssektorn att tillsammans skapa en gemensam definition av kulturarv på EU-nivå.
- Öka samarbetet mellan nationella statistikmyndigheter och kulturarvssektorn.
- Förbättra och utöka datainsamling och klassificering som görs av kulturarv på nationell och EU-nivå så att det bättre svarar på kulturarvssektorns behov av statistik.
- Undersök möjligheten att utveckla ett satellitkonto där kulturarvsdata samlas enhetligt och följs upp regelbundet för samtliga EU-länder.

Referenser

- ESPON. 2019. *Material Cultural Heritage as a Strategic Territorial Development Resource: Mapping Impacts Through a Set of Common European Socio-economic Indicators. Targeted Analysis*. Final report and Scientific Annex. <https://www.espon.eu/cultural-heritage> (Hämtad 2020-01-13).
- Gustafsson, Christer. 2013. *Kreativa kraftfält i Halland. Slutrapport 2013*. Kulturmiljö Halland. http://www.kulturmiljohalland.se/uploads/1/3/2/1/13215477/kreativa_kraftflt.pdf (Hämtad 2020-02-05).
- Kulturrådet. 2019. *Kultursamverkansmodellen, Uppföljning av kulturområdenas årliga bidrag 2010–2018*. <https://www.kulturradet.se/publikationer/kultursamverkansmodellen/> (Hämtad 2020-01-20).
- Myndigheten för kulturanalys. 2020. *Kulturmiljöstatistik, kulturfakta 2020:1*. https://kulturanalys.se/wp-content/uploads/2020/02/Kulturmiljöstatistik2_webb.pdf (Hämtad 2020-02-25).
- Myndigheten för kulturanalys. 2019. *Museer 2018, Kulturfakta 2019:1*. <https://kulturanalys.se/wp-content/uploads/2019/06/museer-2018-1.pdf> (Hämtad 2020-02-22).
- Nypan, Terje. 2015. Norska Riksantikvaren. *A proposal for a design to develop European statistics on the socioeconomic contributions of the physical cultural heritage*. K. Van Balen & A. Vandesande (red.), *Heritage counts. Garant Publishers*. <https://www.ehhf.eu/economic-taskforce> (Hämtad 2020-01-25).
- Sveriges Hembygdsförbund. <https://www.hembygd.se/shf> (Hämtad 2020-02-22).
- Tillväxtverket. 2019. *Fakta om svensk turism 2018*. <https://tillvaxtverket.se/vara-tjanster/publikationer/publikationer-2019/2019-06-18-fakta-om-svensk-turism-2018.html> (Hämtad 2020-02-18).
- Tillväxtverket. 2015. *Resultat från den nationella gränsundersökningen IBIS 2014, inkommande besökare i Sverige*. Rapport 0188 Rev A. <https://tillvaxtverket.se/download/18.76e25c0c1551556fb105c>

Bilaga 1

Beräkningsunderlag kulturarvets uppskattade ekonomiska påverkan i Sverige
– Näringsverksamhet samt koefficient/kulturarvsandel

SNL2007	Aktivitet	Omsättning 2018 (mnkr)	Förädlingsvärde 2018 (mnkr)	Anställda 2018
43210	Elinstallationer	68 231	53 130	41 089
43221	Värme- och sanitetsarbeten	49 801	33 803	27 417
43222	Ventilationsarbeten	26 827	15 387	12 957
43223	Kyl- och frysinstallationsarbeten	4 509	2 892	1 962
43229	Övriga VVS-arbeten	783	205	157
43290	Andra bygginstallationer	17 271	12 073	8 775
43310	Puts-, fasad- och stukatörsarbeten	5 109	3 085	2 447
43320	Byggnadssnickeriarbeten	45 165	26 529	24 271
43330	Golv- och väggbeläggningsarbeten	16 117	11 729	9 904
43341	Måleriarbeten	19 246	20 035	17 483
43342	Glasmästeriarbeten	4 477	3 002	2 514
43390	Annan slutbehandling av byggnader	771	877	1 014
43911	Takarbeten av plåt	11 113	8 525	7 016
43912	Takarbeten av andra material än plåt	3 626	2 435	2 023
	Summa	273 046	193 707	159 029
	<i>Koefficient/kulturarvsandel = 7,6 %</i>	20 800	14 700	12 100
62010	Dataprogrammering	201 148	111 487	58 563
62020	Datakonsultverksamhet	134 508	98 907	55 834
62030	Datordrifttjänster	15 527	10 794	6 112
62090	Andra IT- och datatjänster	2 892	1 615	916
63110	Databehandling, hosting o.d.	30 580	20 526	6 377
63120	Webbportaler	3 845	2 573	1 776
63910	Nyhetservice	1 209	1 003	656
63990	Övriga informationstjänster	638	682	465
	Summa	390 348	247 587	130 699
	<i>Koefficient/kulturarvsandel = 0,63 %</i>	2 460	1 560	823
68310	Fastighetsförmedling	14 067	6 893	10 001
	<i>Koefficient/kulturarvsandel = 7,6 %</i>	1 070	524	760
71110	Arkitektverksamhet	11 696	7 637	9 773
	<i>Koefficient/kulturarvsandel = 7,6 %</i>	889	580	742

91011	Biblioteksverksamhet	54	22	
91012	Arkivverksamhet	280	268	
91020	Museiverksamhet	1 786	1 020	
91030	Vård av historiska minnesmärken och byggnader och liknande sevärdheter	434	270	
	Summa	2 550	1 580	
	<i>Koefficient/kulturarvsandel = 100 %</i>			
Eurostat/ Tillväxtverket	Turism Eurostat Accommodation and food service activities	173 848	69 930	172 400
	<i>Koefficient/kulturarvsandel (2018) = 32 %</i>			
	Eurostat Expiditure by purpose	55 600	22 400	55 200
	Försäkring hem- och villa	7 815	741	21 000
	<i>Koefficient/kulturarvsandel = 7,6 %</i>	594	56	185

